

Hayatımız

- **Hayatınızı değiştirecek 90/10 sırrını keşfedin** (*e-posta*)

Mesela ailenizle kahvaltı yapıyorsunuz. Kızınız, kahve fincanına çarpıyor ve bir fincan kahve gömleğinizin üzerine dökülüyor. Kahveyi üzerinize döküğü için kaba bir şekilde kızınızı azarlıyorsunuz. Kızınız üzüyor ve ağlamaya başlıyor. Kızınızı azarladıktan sonra eşinize dönüyor ve kahve fincanını masanın kenarına çok yakın koyduğu için eleştiriyorsunuz. Bunu kısa bir sözlü tartışma takip ediyor. Öfkeyle üst kata çıkıyor ve gömleğinizi değiştiriyorsunuz.

Aşağıya indiğinizde kızınızı, ağlamaktan dolayı kahvaltısını bitirememiş ve okul için hazırlanamamış bir halde buluyorsunuz. Kızınız otobüsü kaçııyor. Eşinizin işe gitmek için hemen çıkması gerekiyor. Hemen aceleyle arabanıza koşuyorsunuz ve kızınızı okula bırakmak üzere hareket ediyorsunuz. Geç kaldığınız için, hız sınırlaması olmasına rağmen hızlı gidiyorsunuz. 15 dakikalık gecikmeden ve hız limitini aştığınız için ödediğiniz trafik cezasından sonra okula ulaşıyorsunuz. Kızınız size "Hoşçakal" demeden binaya koşuyor.

Ofise 20 dakika gecikmeyle geliyorsunuz ve evrak çantasını evde unuttuğunuzu anlıyorsunuz. Gününüz korkunç bir şekilde başladı! Devam ettikçe, kötüleşiyor, daha da kötüleşiyor sanıyorsunuz. Eve gitmeyi dört gözle bekliyorsunuz. Eve ulaştığınızda eşiniz ve kızınızla olan ilişkilerinizde araya sıkıştığınızı sanıyorsunuz. Neden? Sabahleyin nasıl tepki verdiğinize bağlı olarak! Neden kötü bir gün geçirdiniz? Kahvenin dökülmesinde sizin bir kontrolünüz yoktu. Sizin gününüzün kötü geçmesine o beş saniye içindeki davranışlarınız sebep oldu.

Olabilecek ve olması gereken ise şöyleydi. Üzerinize kahve sıçradı. Kızınız ağlamak üzere. Siz nazikçe "Tamam tatlım, bir dahaki sefere biraz daha dikkatli olman gerek" diyorsunuz. Havluyu kaptığımız gibi üst kata çıkıyorsunuz. Gömleğinizi değiştirip, evrak çantasını aldıktan sonra aşağıya iniyorsunuz ve aynı anda pencereden kızınızın otobüse bindiğini görüyorsunuz. Kızınız geri dönüp el sallıyor. Siz ve eşiniz işe gitmek için birlikte çıkıyorsunuz. 5 dakika önce işe geliyorsunuz ve çalışma arkadaşlarınıza neşeli bir şekilde selam veriyorsunuz. Patronunuz ne kadar güzel bir günde olduğunuz hakkında konuşuyor. Farka bakın!

İki farklı senaryo. İki de aynı başladı. İki de farklı bitti. 90/10 sırrı inanılmazdır! Bu sır nedir?

Hayatın %10'u, sizin başınıza gelenlerden oluşur. Hayatın diğer %90'ına ise sizin bu başınıza gelenlere nasıl davrandığımızla karar verilir. İnsanlar anlamsız şeyler söyler ve yaparlar. İnsanlar hasta olurlar. Arabalar bozulur. Uçaklar geç kalır ve bütün planlarımızı alt üst ederler. dışardıdaki bir sürücü canımızı sıkabilir... Bu %10'luk kısım tamamen bizim kontrolümüz dışında gerçekteşir.

Diğer %90'lık kısmı siz belirlersiniz. Nasıl? Olaylara yaklaşımımızla! Nasıl tepki verdiğinize bağlı olarak. Pek çok insan gereksiz yere stresten, dertlerden, problemlerden ve başağrısından acı çekmektedir.

- **Güzel hayat** (*e-posta*)

Köy sakinleri yağmur duasına çıkmışlardı.

Bütün köy ahalisi toplandı.

İçlerinden birinde şemsiye vardı.

Bu inançtır.

Babalar bebeklerini havaya hoplatır, çocuklar gülmekten bayılır.

Yere düşeceklerini akıl larına bile getirmezler.

Çünkü babaları onu tutacaktır.

Bu güvendir.

Yatağımıza girerken,

yarın uyanıp yaşamaya devam edeceğimize dair garantimiz yoktur.

Ama yine de ertesi güne dair planlar yaparız.

Bu ümittir.

Ve bu üçü varsa, hayatınız güzeldir...

- **Bugün güzel bir gün olsun** (*e-posta*)

Bugün...

Küçük mucizelerin günü olsun...

İkram edilen

taze demlenmiş bir bardak çay,

ya da mis kokulu bir fincan kahve

Eski bir arkadaştan

beklemediğin anda bir telefon...

Eve veya işe giderken ya da alışverişe

trafikte hep yeşil ışıklar...

Bugün...

içinde küçük sevinçlerin olduğu

bir gün olsun...

markette en hızlı ilerleyen kasa sırası...

mis kokulu bir yemek...

radyoyu açtığı anda;

en sevdiğin şarkının çalıyor olması ve

o güzel şarkıya yüksek sesle eşlik etmek...

barış, mutluluk ve neşe dolu bir gün olsun.

Mutluluğun günü...

- **Güzel bir şey yap** (*e-posta*)

Güzel bir şey yap kardeşim. Dünyaya kırk kere gelinmez... Madem yaşıyorsun, sıhhatli nefesler alıyorsun.. Bir şey yap.

Bir şey yap ... Güzel olsun. Çok mu zor?

O vakit **güzel bir şey söyle.** Dilin mi dönmüyor?

Güzel bir şey gör. Veya;

Güzel bir şey yaz. Beceremez misin? Öyleyse;

Güzel bir şeye başla...

Herkesin üstesinden geleceği bir şey mutlaka olmalı. O gayretten uzak duramayız. Vakit geçiyor. Vaktin geçişi ömrün beşinci vitese takılı olduğunu gösterir, unutma. Bir dergide beynimi sarsan bir cümle okudum, cümleyi bir türlü unutamadım. Şöyle diyordu: "**Her insan ölecek yaştadır...**"

Buyrun biraz da sizler sarsılın. Demek öyle haa?

Her insan ölecek yaşta...

Bir de kalkar savaşıyoruz.

Kavgalaşır, kuyular kazarız. Az sonra ölecek olan bizler... Ne kadar da cahiliz...

Bu cümleyi gördükten sonra içimde "Büyük Patlama"yı duydum. Edecek iki çift sözüm olmalıydı. İnsanlara, insanlığa bir şeyler demeliydim. Sonunda ard arda ve şimşek hızıyla bağırardım. Beynimden yüreğime doğru bir haykırıştı bu. Yüreğimden dalga dalga cevap yetiştirdi:

Bir şey yap. Zor ise;

Bir şey söyle. Beceremiyorsan;

Bir şeyler gör.

Bir şeyler yaz. O da mı güç?

Bir şeye başla.

Ama hep güzel şeyler olsun. Çünkü;

"Her insan ölecek yaşta..."

Geç kalmayasın!

Koca Mimar Sinan... Yapmış da gitmiş.

Yunus Emre'm... Söylemiş de gitmiş.

Şeyh Edebali... Görmüş de gitmiş.

Fuzulî, Nedim, Şeyh Galip... Yazmış da gitmiş.

Nene Hatun, Sütçü İmam, Antepli Şahin Bey... Başlamış da gitmiş. Kimse kimseden eksikli değil. Büyük değil, küçük değil, farklı hiç değil.

Düşünebilen kişinin, üstesinden geleceği görevler mutlaka vardır.

"Her insan ölecek yaşta..."

Geç kalmayasın!

- **Kültüre emek ver** (*İshak Alaton*)

İster genç olun ister yaşlı, **yaşınızla barışık değilseniz ihtiyarsınız** demektir. Çok genç ölen yaşlılar olduğu gibi ihtiyar doğanlar da vardır. Üniversitelerimizde yaptığım söyleşilerde bana en çok para hakkında soru sorulur. Herhalde iş adamı olduğum için. Ben, "paranın iki kişiliği vardır" derim. Birincisi para bir değiş tokuş aracıdır. Para verip yiyecek, giyecek, ev, bark, hatta sağlık satın alabilirsiniz. İkincisi ile gelecek korkusunu yenersiniz. "Yaşlılığında çaresiz, muhtaç, perişan kalmam çünkü kötü gün paramı bir kenara ayırdım dersiniz. Ama para ötesi, para-üstü bir konu daha vardır, bunu parayla satın alamazsınız. Bunun adı zevk ve keyiftir.

Zevk almak, keyif duymak ancak KÜLTÜR ile mümkündür. Resimden zevk almak için sergiler bedava, müzik, kaset ve diskler üç otuz para. Ayrıca konserler de pahalı değil. Tiyatrolar hamburger fiyatına... Aşk ve sevgi zaten bedelsiz. Güneşin batışından, denizin hışırtısından ya da bir satranç oyunundan zevk alabiliyorsanız güneşi kaç paraya batırabilirsiniz? Denizi hışırtıdan fiyatı nedir? Kalenizle bedavaya şah çekebilirsiniz. Yaşlılığınız için biriktireceğiniz kötü gün parası kadar belki ondan da önemli olan bu zevkler ve mutluluklardır. Bunlara sahip olmak ancak kültürle mümkündür.

Para kazanmaya emek verdiğiniz kadar kültür edinmeye de emek verin. Yaşlılar ölüme daha yakın derler. Ama ölüm nüfus kağıdı sormuyor. Şimdiki tutkulu projem, bir ceviz ormanı yetiştirmek. Fidanları dikmeye başladım bile. Ceviz fidanı 8 yıl sonra ağaç olup ceviz vermiş. Şimdi 76 yaşındayım, yani 84 yaşında ceviz kıracağım. Bu kez kendi cevizlerimi...

- **Güzel yaşamın 10 anahtarı-özdeyişler**

Her ülkenin binlerce atasözü var, özdeyişi var. Bunlar birikimlerin hap halinde ifade edilmiş şekli. Ünlülerin, toplumları etkileyen kişilerin özdeyişleri var, çoğu zaman yazarlar anlatmak istedikleri konuya giriş yaparken "ufuk açma" niyetine alıntı yaparlar. Philip E. Humbert adlı bir psikiyatri profesörü, "İnsanlara mutlu yaşamın anahtarını 10 kuralda toplayacak olsam, hangi deyişleri seçerdim" diye kapsamlı bir çalışma sonrası bir liste çıkartmış:

- **Kendini tanı** - *Sokrat*

Kendi içinde yolculuk yap. Günlük tut. Kalbin, gönlün, vicdanın ne diyor? Neyi öne çıkartıyor? Dünyaya bilinçli bakmanın yolu başta bu iç yolculuktan geçiyor.

- **Olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol** - *Mevlana*

Dürüst ol, adil ol, hakça düşün. İçinden gelen sesin öne çıkardığı değerleri koru. Hayatta birşeyleri korumak için ayakta kalmazsan herşey seni düşürür.

- **En yukarda aşk var** - *Aziz Paul*

Sesi müziğe dönüştüren aşktır. Aşk olmazsa, sevgi ilişkileri yoksa, ihtimam eksikse hayatın kuru bir daldan farkı kalmaz.

- **Dünyayı hayalgücü döndürür** - *Albert Einstein*

Yaptığımız herşey hayal kurarak başlar. Hayat -herkes için- hayalleri gerçekleştirmek ve yapabileceğinin en iyisi, olabileceğinin en güzeli peşinde gitmektir.

- **Fazla güzellik göz çıkarmaz** - *Mae West*

Güzel hayat doya doya yaşanır. Mutluluk paylaşılır, hayatı sevme hissi coşkuyla beraber gelir. Ruhun müziğinde "Haydi bastır, göster kendini" temposu vardır. Kibir değil, coşku!

- **Fırsatlar yakalandıkça çoğalır** - *Sun Tzu*
Başarı **cesaret** ister, başlangıçtaki cesaret sonradan inanca dönüşür. İnanç insanlığa daha iyi hizmet arzusuna dönüştüğünde fırsatlar yelpazesi yukarı bir seviyede tekrar açılır.
- **Ya yap ya yapma. Denemek yok!** - *Yoda*
Hayat seri hareket, karar ve **kararlılık** gerektirir. Tereddütte kalanlar geride kalır. Hayatın üstüne gitmezseniz hayat sizin üstünüze gelir.
- **Mükemmellik**, ekleyecek bir şey kalmadığında değil, alınacak bir şey kalmadığında oluşur - *Antoine de St. Exupery*
Hayatınızı basitleştirin. Basite indirge, indirge, bir kere daha indirge... İstekler listenizi kısa tutun. Kısa tutun ki güneş ışığına büyüteç tutmak gibi odaklayabilesiniz.
- **Kabiliyet yoksa sanatçı olmaz, ama çalışılmadıkça kabiliyet hiç bir işe yaramaz** - *Emile Zola*
Ancak akıllı, bilinçli ve odağı şaşmayan çabalar sonrası olası potansiyelin yapabilecekleri gerçekleşir. Elması yontmadıkça elinizde sadece bir taş parçası vardır.
- **Hayatı yaşamının iki yolu var** - *Albert Einstein*
Biri hiçbir şey mucize değilmiş gibi yaşamak...
Diğeri herşey mucizeymiş gibi yaşamak...

- Alain, "**İç İdare**" başlıklı yazısında (Söyleşiler I) insanın kendi kendini idaresi konusunda Eflâton'u okumamızı tavsiye ediyor:

Eflâton'un Devlet'ini okumanızı isterdim; sırf kendi kendinizi idare etmek sanatını öğrenesiniz ve içinize adalet mefhumunu yerleştiresiniz diye bu kitabı okumanızı isterdim. Eflâton'un temel fikri şu: **bir insan kendi kendini iyi bir şekilde idare etti mi, hiç farkında olmadan başkalarına da iyilik eder, faydalı olur.** Her çeşit ahlâkın temel fikri budur; geri kalan barbarlara has inzibattır...

... **Sevilmek istiyorsan merhametli ol.** İnsanları sev ki onlar da seni sevsinler. Çocuklarının sana saygı göstermesini istiyorsan ananla babana saygı göster. Bunlar ayak takımının rağbet ettiği inzibattır.

... Hiçbir esaret şeklini, hiçbir zenciri, yaldızlı olsun çiçekli olsun, kabul etmeyin. Yalnız dostlarım, kendi içinizin sultanı olun. Tacınızdan tahtınızdan vazgeçmeyin. Korkuya karşı koyduğunuz gibi, isteklerinize de öfkelerinize de karşı koyun. **Bir çoban, köpeğini nasıl yanına çağırırsa, siz de öfkenizi yanınıza çağırıp zaptetmesini öğrenin. İsteklerinize hâkim olun.** Korkarsanız, korktuğunuz şeye doğru rahar rahat yürüyün. Tenbelseniz kendinize bir iş icat edin. Canitez bir insansanız, karışık iplik yumaklarını çözmeğe çalışın. Et yemeği yanmış olsa bile, siz onu iştiha ile yiyerek zevklerin en üstününe varın. Bir şeye üzüldünüz mü, için için neşelenmesini öğrenin. Uykusuzluk sizi, çayırdaki sazan balığı gibi bir yandan öbür yana döndürüyorsa hareketsiz durmaya ve emirle uyumaya çalışın. Bundan sonra da sevgili dostlarım, kendi iç âleminizin sultanı olacağınızdan, sultanlar gibi hareket edin, aklınıza ne gelirse yapın.

Bir başka yazısında ise Alain, her zaman kendi **acılarımıza tahammül** edecek kadar kuvveti bizzat kendimizde bulabilmemiz gerektiğini söyleyerek şu misâlleri verir: Meselâ, su baskınına uğrayanlar gereken şartlara uyarlar. Uzatılan tahtaların üstünde ağlayıp inlemezler, hemen karaya ayak basmağa bakarlar. Okullarda veya umumî yerlerde toplananlar, ellerinden geldiği kadar yerleşmeğe bakarlar, can ve gönülden yiyip içerler, yatıp uyurlar. Harbe gidenler de, bu çeşit şeyler anlatırlar; duydukları asıl acı harpte bulunmalarından değil, ayaklarının üşümesinden ileri gelmektedir; akılları fikirleri hep ateş yakmaktadır; ısınınca da keyiflerine diyecek yoktur.

Hattâ, **yaşamak ne kadar güç olursa, insanoğlu acılara o kadar çok tahammül eder...** Robinson, ancak evini kurup bitirdikten sonra vatan hasreti duymağa başlar. Zenginin avdan hoşlanması da bundan olacak; ayağının ağrması gibi müstakbel acılar, iyi yemek içmek gibi müstakbel zevkler avcının gözleri önünde canlanır; böylece hareket her şeyi sürükler, her şeyi

zincirleme birbirine bağlar. **Bütün dikkatini oldukça güç bir iş üzerine toplayabilen insan tam mânasiyle mesuttur.** Geçmişini veya geleceğini düşünen insan ise tamamiyle mesut olamaz.

- **Yaşama anlam ve boyut katan iki şeyin önemi:**

İki şey "**Kalitesiz insan**"ın özelliğidir:

- 1- Şikayetçilik
- 2- Dedikodu

İki şey **çözumsuz** görünen problemleri bile çözer:

- 1- **Bakış açısını değiştirmek**
- 2- Karşıdakinin yerine kendini koyabilmek

İki şey **yanlış yapmanı** engeller:

- 1- Şahıs ve olayları akıl ve kalp süzgecinden geçirmek
- 2- **Hak yememek**

İki şey kişiyi **gözden düşürür:**

- 1- Demagoji (Laf kalabalığı)
- 2- Kendini ağıra satmak (övmek, vazgeçilmez göstermek)

İki şey insanı "**Nitelikli insan**" yapar:

- 1- İradeye Hakim Olmak
- 2- Uyumlu Olmak

İki şey "**Ekstra Değer**" katar:

- 1- Hitabet ve diksiyon eğitimi almak
- 2- Anlayarak hızlı okumayı öğrenmek

İki şey **geri bırakır:**

- 1- Kararsızlık
- 2- Cesaretsizlik

İki şey **kaşif** yapar:

- 1- Nitelikli çevre
- 2- Biraz delilik

İki şey ömür boyu **boşa kürek çekmemeni** sağlar:

- 1- Baskın yeteneği bulmak
- 2- **Sevdiğin işi yapmak**

İki şey **başarının sırrıdır:**

- 1- Uсталardan ustalığı öğrenmek
- 2- Kendini güncellemek

İki şey başarıyı **mutlulukla** beraber yakalamanın sırrıdır:

- 1- **Niyetin saf olması**
- 2- Ruhsal farkındalık

İki şey milyonlarca insandan ayırır:

- 1- Sorunun değil, çözümün parçası olmak
- 2- Hayata ve herşeye yeni (özgün, orijinal, farklı) bakış açısıyla yaklaşabilmek

İki şey gelişmeyi engeller:

- 1- Aşırılık (mübalağa, abartı, ifrat, tefrit)
- 2- Felakete odaklanmış olmak

İki şey **çözüm** getirir:

- 1- **Tebessüm** (gülümseme)
- 2- **Sükut** (susmak)

- Ziya Paşa'dan bir "Gazel":

Görmeden âsâr-ı nîsânın bahâr elden gider Güller âhir râm olur ammâ hezâr elden gider	Nisan yağmurlarını görmeden bahar elden gider, Sonunda güller boyun eğer ama bülbül elden
--	--

	gider.
Nev-civân sevmekte ben pîrânı ta'yîb eylemem Hüsn olur kim seyr ederken ihtiyâr elden gider	Ben pîrleri güzeli sevdikleri için ayıplamam, Öyle güzellik vardır ki ona bakarken irade elden gider.
Rızk-ı maksûma kanâattir meâli hikmetin Gâh hırs-ı nev-şikâr ile şikâr elden gider	Hikmetin anlamı, taksim edilmiş rızka kanaattir, Bazen yeni av hırsı ile mevcut av elden gider.
Sârbân-ı vakt isen hazm eyle zîrâ vakt olur Bir topal merkeb belâsıyla katar elden gider	Dönemin kervancısı –yöneticisi- isen kararlı ol; çünkü zaman gelir Bir topal eşek belâsıyla kervan elden gider.
Killet-i idrâkten sanma Ziyâ'nın gayretin Neylesün kim yer gelir sabr ü karâr elden gider	Ziya'nın gayretini idrâksizlikten zannetme, Ne yapsın, zaman gelir sabır ve karar elden gider.

- **Gülistan (Sa'dî)**

İki kişi boşuna zahmet çekti ve faydasız çalıştı: Biri, biriktirip yemeyen ve diğeri, öğrenip yapmayan.

Kötülere acımak, iyilere zulümdür; zalimleri affetmek yoksullara zulümdür.

Küçük düşmanı hor gören, az ateşi ihmal edene benzer.

Düşmanın acizliğine acıma, çünkü güçlü oluca sana acımaz.

İş altınla gerçekleştiği sürece, canı tehlikeye atmak uygun değildir.

İki kişi arasındaki savaş, ateş gibidir; talihsiz söz taşıyıcı da ateşe odun taşıyandır.

Düşmanın öğüdünü kabul etmek hatadır, ancak dinlemek uygundur. Böylece tersini yaparsın, çünkü bu, doğrunun kendisidir.

Akıllı kişi sertlik kullanmaz; değerini düşürecek yumuşaklık da göstermez.

İki kişi ülkenin ve dinin düşmanıdır: Sabırsız padişah ve bilgisiz zahit.

Düşman her hileden aciz kalınca, dostluk zincirini sallar. O zaman dostlukla hiçbir düşmanın yapamayacağı işler yapar.

Ey bülbül! Bahar müjdesi ver. Kötü haberi baykuşa bırak.

Herkese kendi aklı ve oğlu güzel görünür.

On insan bir sofrada yemek yer, ama iki köpek bir leş üzerinde birbiriyle uyuşmaz. İhtiraslı kişi bir dünya mala rağmen açtır; kanaatkâr ise, bir ekmekle doymuştur. Bilge kişiler demiştir ki: **“Kanaatla zenginlik, malla zenginlikten daha iyidir.”**

Bilge kişiler seyrek, dindarlar yarı tok, zahitler can bedende kalacak kadar, gençler tabak kaldırılncaya kadar, yaşlılar terleyinceye kadar, ancak Kalendeler, midede nefes yeri ve rızık sofrasında kimse kalmayınca kadar yemek yerler.

Okçunun sabırlı olması, aklın gereğidir. Çünkü yaydan çıkan, geri gelmez.

Nuh'un oğlu Ken'ân'ın kendisi hünersiz olunca, peygamber oğlu olması ona değer katmadı.

Sahipsen, hüner göster, asalet değil. Gül, dikendendir ve İbrahim de Azer'den.

Az az çoğalır; damla damla sel olur.

Az az birlikte çok olur: tahıl ambarında tane tanedir.

İki şey akılcı imkânsızdır: Verilen rızktan daha çoğunu yemek ve ecel vaktinden önce ölmek.

Yaratıcıdan takdir edilmeyene el ulaşmaz; takdir edilen nerede olsa ulaşır.

İsteksiz öğrenci, parasız aşkıdır. Cahil mürit, kanatsız kuştur. Amelsiz bilgin, meyvesiz ağaçtır. Bilgisiz zahit, kapısız evdir.

Birine “Amelsiz bilgin, neye benzer?” dediler. Cevap verdi: Balsız arıya.

Bir bilginden bir öğüt istedim. Bana buyurdu ki: Cahille birlikte olma.

Elinden gelirse, hurma ağacı gibi cömert ol; elinden gelmezse servi gibi özgür ol.

Akıllı kişilerin ortak görüşüne göre **nimetin hakkını bilen köpek, şükürsüz insandan daha iyidir.** Yüz defa taş atsan da köpek bir lokmayı asla unutmaz. Bir alçağı bir ömür boyu gözetesen, en küçük sertlikte sana karşı savaşa girer.

Gökyüzünden yere yağmur saçılır ve yeryüzünden de gökyüzüne toz. **Testiden, içinde olan sızar.**

Güçsüz kişilerin gönlünü yaralama, çünkü bir güçlünün zulmüyle aciz kalırsın.

Bir derviş yakarış halinde diyordu: “Ey Rabbim! Kötülere acı. Çünkü iyilere zaten onları iyi yarattığın için merhamet ettin.”

- **Denge sanatı** (*H. Hümevra Şahin*)

Makro ve mikro arasındaki denge, hayatın neredeyse tüm alanlarını düzenleyen bir unsur. Bu denge gözetilmediğinde ya da bozulduğunda, göstergeler doğru okunmuyor ya da sistem kaosa sürükleniyor.

Fizikçiler kainatı oluşturan galaksiler, gezegenler yanında atomları oluşturan parçacıkları inceleyerek, bu dengenin göstergeleri üzerinden düzen tanımlıyorlar. Keza, iktisatçılar, makro ve mikro ekonomik dengeyi, ekonomik hayatın temel düzenleyicisi olarak görüyor, birlikte değerlendiriyorlar.

Şeyh Galib’in zübde-i alem dediği insan, alemin çekirdeği olarak aslında evreni anlamamız için de bir anahtar sunuyor. Makro kozmos ile mikro kozmos arasındaki bağ, birini anlamak için diğerini de bilmeyi dayatıyor bize. Yani her şey iç içe...

Gandi’nin meşhur bir sözü var; ‘Söylediklerinize dikkat edin, düşüncelere dönüşür. Düşüncelerinize dikkat edin, duygularınıza dönüşür. Duygularınıza dikkat edin, davranışlarınıza dönüşür. Davranışlarınıza dikkat edin, alışkanlıklarınıza dönüşür. Alışkanlıklarınıza dikkat edin, değerlerinize dönüşür. Değerlerinize dikkat edin, karakterinize dönüşür. Karakterinize dikkat edin, kaderinize dönüşür...’ şeklinde.

Sözden kadere giden o büyük döngü, yine makro ile mikro arasındaki bağa işaret ediyor.

Sosyal meseleler de böyle. **Toplumun çekirdeği insan davranışları, aile yaşantıları toplanıp, birikerek adına hayat dediğimiz o uzun serüveni, toplum dediğimiz o büyük yapıyı oluşturuyor. Bu, bireye kendi sorumluluğu dışında toplumsal sorumluluklar da yüklüyor.** Çünkü kainatta her şey birbirine bağlı. Kelebek etkisiyle, attığımız küçük bir adım, başkalarının hayatına tesir ediyor. İnsanoğlu, sebepler arasında iletken vazifesi görüyor bir anlamda.

Bu bakıştan hareketle, toplumsal yapıyı yöneten siyasal sistem de, onu oluşturan parçaların toplamından oluşuyor. Şu günlerde toplumca siyasal sistem üzerinde tartışmalar yapıyor, makro düzeni konuşuyoruz. Oysa makro düzen, mikro tercihlerin, söylemlerin, davranışların toplamından oluşuyor. Bu sürece ne kadar adalet, ne kadar akıl, ne kadar sağduyu, ne kadar vicdan katarsak, kurduğumuz büyük yapı da o kadar adalet üretir, o kadar makuldür, o kadar ayakları yere basar, o kadar vicdanidir.

Sadece makro hedeflere odaklanarak mikro ayrıntıları gözden çıkaramaz, onları yok sayamaz, önemsiz göremeyiz. Aynı şekilde mikro meselelerde boğulup, makro gerçekleri görmezden gelemeyiz. İnsan, makro ve mikro arasındaki iletkenlik konumunu denge üzerinde tuttuğu müddetçe düzen tesis edebilir.

Denge, hayatın en kilit kavramı. İnsan aklının kozmik alem ile ilgili bilgisi ‘gayb’ sınırlaması ile kaldıracabileceği düzleme taşınmış, yine insan bedeninin göz, kulak gibi duyu organlarının kapasitesi, görmesi, duyması, hissetmesi gereken eşiklerde tutularak, dengeye kavuşmuştur. Denge, bireysel ve toplumsal hayatın düzeni için gözetmemiz gereken temel ölçüt. Ve ancak adalet üzerinde mümkün oluyor. İkbâl’in deyişiyle, ‘ne zulüm, ne merhamet... Yalnızca adalet!’

Makroyu gözetirken mikroyu ihmal etmek, mikroya odanlanmışken makroyu gözden kaçırmak da dengeyi bozarak zulme dönüşebiliyor. Hulasa, adına **ideal dediğimiz her şey, aslında bir denge sanatı...**

- **Eskiden** (*Can Dündar*)

<p>Çember çevrilir, Su musluktan içilir Ağaçlara tırmanılırdı Bebekler bezden Silahlar tahtadan Resimler kömür karasından yapılırdı Kızlara ninelerinin, erkeklere dedelerinin İsimleri konulur Saatli maarif okunurdu Komşuda pişen Bize de pişer Bizde pişen komşuya düşerdi Geceler ayaz Sokaklar karanlık Yıldızlar parlak olurdu Turşu, salça, mantı Evde yapılır Karpuz kuyuda soğutulurdu Erik ağacının çiçeği Pencere camımıza yaslanır Güz yaprakları bahçemize düşerdi</p>	<p>Kardan adam yapılır Evlerde soba yakılır Kış gecelerinde masal anlatılırdı Merdiven çıkılır Aidat ödenmez Yönetici seçilmezdi Evler badanalı Sokaklar lambasız Mahalleler bekçili olurdu Ajans radyodan dinlenir Çizgili roman okunur Defterlere kenar süsü yapılırdı Hayat Arkası yarın gibiydi Kesintisizdi Her gün yaşanacak bir şey vardı Herkes kendi düşünüyü kurar Kendi hayatını oynardı Şimdi Hayat tek perdelik bir oyun</p>
--	---

- **Uzlet Üzerine** (*Cemil Meriç, Bir Dünyanın Eşiğinde*)

Zaman geçmedi, biz kocadık.

Saçlarımız ağardı. Alnımız kırış kırış. Dizimizde derman kalmadı. **Hâlâ başımızda kavak yelleri esiyor.**

Ümid bir ırmak. Suları arzular. Hırsla dalgalanır bu sular. Tutkularımız timsah, düşünceler birer kuş. Ve ırmağın iki yamacında yalçın kaygu dağları.

Pervane bilmeden ateşe atar kendini. Balık oltayı farketmediği için yeme koşar. Biz arzuların felâketle örülü bir ağ olduğunu biliriz, ama uzaklaşamayız onlardan. Ne korkunç gaflet!

Mide: haysiyet sarmaşığını kesen balta.

Hazların kucığında hastalanırsam diye için burkudur. Hükümdarsan düşmanlardan korkarsın. Beysen, hükümdardan. İkbaldeleri idbar (işlerin ters gitmesi) korkutur. Bilginler hatâdan, doğrular iğrilerden korkar. Yalnız dünyadan el etek çekenler korkudan kurtulur.

Hayat, kırık bir testiden sızan su.

Boş bir evde yanan lâmba gibi kimseye hayrı dokunmadan geçti ömrümüz.

İstiğraka dal (Aşk-ı İlâhî ile dünyayı unutup kendinden geç), ey gönül! Dünyadan el etek çek.

Düşmanlarının hepsini, hepsini tepeledin, sonra? Alay alay dalkavuk besledin, sonra? Her istediğin oldu, sonra?

O kimseye hür derim ki yatağı toprak, libası ağaç kabukları, dostu ceylânlar, gıdası meyve, içkisi kaynak suyu, sevgilisi ilimdir. Ve hiç bir fâninin karşısında el pençe divan durmaz.

Uzlet bir saraydır çilekeş için... Yatağı çimen, yastığı sarmaşıklar, çadırı gök kubbe, lâmbası ay, yelpazesi rüzgâr.

- **Kader** (*Ramayana*)

<p>Tüm saraylar çökecek Bharata, Her yükselişin sonu yuvarlanış. Ayrılık vuslatın gölgesi, baharın kış. Hepimiz toprağa karışacağız, Dallardan dökülen meyveler gibi. Ve zaman mermeri kemiren ağız. Neden başkaları için yas tutmak.. ></p>	<p>Her yaz ümitle ürperir için. Senden bir parçadır her geçen mevsim Düşünmezsin. Dallar gibiyiz, Okyanusta yüzen dallar gibi. Dalgalar kaynaştırır bizi, dalgalar ayırır. Ağlamak neye yarar Bharata?</p>
--	---

Talihine ağla ağlayacaksan. Hayat bir su gibi akıp gidecek Korkuyla yumulan avuçlarından. Güneş doğar sevinirsin, Sevinirsin güneş battı diye Şaşkın! Doğan güneş değil, acılar. Batan güneş değil, hayatın. Kar yağar, içine su serpilir. Kanında aşk tomurcuklaşır her bahar.	Dalgalar kör, dalgalar sağlar.. Hayat bir ırmağa benzer kardeşim, Meçhûl ülkelere akan bir ırmağa. Nerede kahramanlar, nerede bilginler. Bütün kervanların geçtiği yol tek. Biz de aynı yolun yolcularıyız. Neden babam öldü diye dövünmek?..
---	---

○ **Çağ Geçti, Gün Tükendi** (Mehmet Çınarlı)

Çağ geçti, gün tükendi, ömür bitmek üzeredir; Hâlâ bu bitmeyen heyecan, çırpınış nedir? >	Birliktelik savurduğu yaprakla rüzgârın, Hüznüyle sonbaharda sararmış ağaçların.
Bir titreşim verir sanarak taş yüreklere Coşmak, bahar çiçekleri açtıkça her sene	Hâlâ bu aldanış, arayış, bekleyiş nedir? Çağ geçti, gün tükendi, ömür bitmek üzeredir.

○ **Anlamadım** (Mehmet Çınarlı)

Bahar içimde açarken beyaz çiçeklerini Güz nasıl böyle habersiz gelir anlamadım	Yaşadın derler uzun bir süre çok şey geçti; Yaşamak, sorsalar, aslında nedir anlamadım
--	---

○ **Gün Bitimi** (Mehmet Çınarlı)

Bir çocukluk sevip hatırladığım, Onun da gölgesi var saymadığım, Biraz da olsa karartan içimi. >	Çağlayanlarca kanım kaynarken Kurtuluş olmadı zincirlerden. Aramam bilmediğim gençliğimi!
Anlıyorsam da bugün, faydası ne? Mutlu olmam gereken anda bile Ne küçük şeyleri dert ettiğimi!	Gelecek kaygısıyla geçti ömür. Gelecek geldi yol görünmüştür. Ne kadar sürse bu bir gün bitimi.
Kalan üç-beş yakınımından sonra, Nice canlar öğüten dünyaya Bilen çıkar mı gelip geçtiğimi?	

• **Son** (Samuel Smiles)

Genç insan hayata sevinç ve heyecanla girer. Her şey önünde rengârenktir, uzakta parlak bir ümit gibi görülmektedir ona dünya.

Varacağı son geçmiş hayatının sonudur. Söylenen sözler ve davranışları geri alınamaz. Bütün bunlar onun kişiliğini meydana getirir ve onunla beraber istikbale yürür. Mazi daima bizimle beraberdir.

Hepimizin bu dünyadan göçüp gitmemiz mukadderdir. Ondan sonra da **bizi tanıyanlar unutacaklardır.** Görünmeyen haberci yanımızda daima hazırdir.

Hayatın remzi kum saatidir. Nihayet küçüle küçüle bir buğday tanesi haline gelir bu saat, sonra da ortalığı bir sessizlik kaplar. İşte ölüm budur.

Yaşlı insanlar gençleri serbest bırakmalıdırlar, onlar da kendilerinden daha genç olanlara yol vermelidirler. **Zaman ilerleyince öyle bir duruma geliyoruz ki, artık zihnî ve bedenî hiçbir faaliyeti gösteremeyiz; hem kendimiz, hem de başkaları için bir yük olmaktan başka bir işe yaramayız. Daha fenası ondan sonra bile hâlâ çok yaşamak istiyoruz.**

Büyük Keyhusrev mezar taşına şu sözleri yazdırmıştı: “Ey insanoğlu! Kim olursan ol, nereden gelirsen gel, ben Keyhusrevim, **Pers İmparatorluğunun kurucusu Keyhusrev. Şu küçük toprak parçası cesedimi örttüğü için beni kıskanma.**”

Arzuları hudutsuz olan, ama nihayet ihtiraslarının bir noktada sınırlandığını gören insanlar ümitsizliğe düşerler. İskender, artık zaptedilecek krallıklar kalmadığı için oturup ağlamıştı. **Hindistanın ilk müslüman fatihi Gazneli Mahmud** için de durum aynı idi. Ölüm döşeğinde bütün altınlarının ve mücevheratının önüne getirilmesini istemişti. Onları görünce bir çocuk gibi ağlamıştı. “Heyhat!” demişti. **“Bu hazineleri elde etmek için ne tehlikelere maruz kaldım, ne kadar yoruldum. Onların muhafazası için de ne kadar gayret sarfettim! Şimdi ölmek üzereyim. Onları geride bırakıp gidiyorum işte.”**

Fransa Kralı Dokuzuncu Charles’in ölümü de korkunç olmuştu. “İster uykuda olayım, ister uyanık, kanlar içinde öldürülmüş insanların hayali dikiliyor karşıma ve hiç çıkmıyor hayalimden. Ah keşke o mâsum insanlara kıymasaydım!”

Kardinal Mazarin’e daha iki aylık ömrü kaldığı söylendiği zaman, nefis sanat eserleri ile dolu güzel galerilerinde ağır adımlarla yürümüş ve şöyle bağırmişti: “Bütün bunlardan ayrılacak mıyım. Bunları kazanmak için ne acı çektim. **Correggio’nun yaptığı şu güzel resmi görüyor musun dostum, Şu Titian’ın Venüs’ünü, ya Anibale Carracci’nin tablosunu. Ah zavallı dostum, demek ki, ben bunların hepsini bırakıp gideceğim. Çok sevdiğim ve bana bu kadar pahalıya mal olan resimler... Allahaismarladık!**”

Ölüm insanları aynı seviyeye getirdiği halde vakar da verir. Sevgi ölümden büyüktür. Vazife yapılmışsa ölüm faydalıdır... Bir zamanlar büyük bir Mareşal ölmek üzere idi. Etrafindakiler zaferlerinden ve düşmandan aldığı sancaklardan söz ediyorlardı. Yaşlı asker “ah! **Sizin zafer dediğiniz şeyler ne işe yarar ki! Bütün bunların Allah rızası için verilen bir bardak su kadar dahi değeri yok**” demişti.

Nelson’un ağzından dökülen son sözler: **“Tanrı’ya şükür, vazifemi yaptım”** olmuştu. Sir Walter Scott ölüm döşeğinde damadını çağırmış ve “azizim iyi insan ol, **faziletli insan ol, dinine bağlı kal ve iyi insan ol. Bu yatağa düştüğün zaman başka hiçbir şey sana daha fazla huzur vermeyecektir**” demişti.

Ölümden sonra da hayatın devam edeceği sarsılmaz ümididir ki, bu dünyada bize her türlü üzüntü ve sıkıntıya tahammül imkânı vermektedir. **Oradaki gerçek servet burada hemcinslerimize yapılan iyilikten ibarettir.** Bir kimse ölünce herkes “geride ne bıraktı?” diyecektir. Ama onu imtihan eden melekler **“önceden ne gibi iyi şeyler gönderdin?”** diye soracaklardır.

Güneş altında bulunan her şeyin bir sonu vardır. Bir kitabın son satırı, son konuşma, hayatın son bir fiil ve hareketi, ölürken söylenen sözler. **‘Burada yatıyor’** cihanşümül bir kitabdır. Bütün kalblerdeki sırlar sonunda, son günde ifşa edilmiş olacaktır.

“İşte böyledir zaman, emanet ettiğimiz
Gençliğimizi, neşemizi, her şeyimizi,
Karşılığında aldığımız ise yıllar ve toz,
**Karanlık sessiz mezara girince,
Yolumuzun sonuna gelince,
Biter günlerimizin hikâyesi;
Ve o mezardan, topraktan, tozdan,
Alıp çıkaracaktır beni Tanrım, inanıyorum.”**

- **Farklı Kuşaklar (e-posta)**

- **Baby Boomer Kuşağı (1946-1964 Arası Doğanlar)**

En yaşlısı 66, en genci 48 yaş civarında. **Bunlara "Sandviç Kuşağı" da deniyor, çünkü aynı evde önce çocuklarına, sonra yaşlanan ana-babalarına baktılar.**

Dünyanın insan hakları hareketlerini, radyonun altın çağını, Türkiye'nin ise ihtilali ve çok partili döneme geçiş sancılarını yaşadığı yıllar.

Sadakat duyguları yüksekti, kanaatkarlardı; aynı yerde uzun süre çalıştılar. Teknoloji kimine yakın kimine uzak oldu, çok benimse(ye)mediler.

Aslında babaları gibi otoriteye saygılılardı.

İçlerinden en idealistleri toplumsal haksızlıklara isyan edip 68 gençlik hareketlerinin kahramanı olurken, büyük çoğunluk hayattan beklemediklerini elde ettiğini düşünerek tatmin ve mutlu oldu.

İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonraki "nüfus patlaması" yıllarında doğan bu 1 milyar bebeğe "Baby Boomers" deniyor.

Bu kalabalık bebek nüfusu büyüdükçe, ihtiyaçlarına göre çeşitli sektörler de her on yılda bir müthiş büyüme gösterdi.

1960'lı yıllar televizyon yılları; 70'ler fast food; 80'ler -bebekler evlenme çağına geldiği için-gayrimenkul yılları; 90'lar, artık sıra yaşam kalitesini yükseltmeye geldiği için, mikrodalga gibi elektronik ev aletleri ve ardından, iletişim patlamasıyla internet ve cep telefonu yılları oldu.

2000'lerde artık yaşları 50'yi geçmişti, ceplerinde paraları vardı, ömrün uzadığını biliyorlardı, "iyi yaşlanmak" hatta mümkünse yaşlanmamak için sağlık ve güzellik-bakım sektörlerini de patlattılar. Savaş sonrasının yokluklarını, sıkıntılarını unutmadılar, zenginleşmenin tadını aldılar.

X Kuşağı (1965-1979 Arası Doğanlar)

Dünyanın petrol krizini, Türkiye'nin ise sağ-sol çatışmalarını yaşadığı yıllar.

En yaşlısı 47, en genci 33 yaşında. Dünyaya gözlerini, merdaneli çamaşır makinesi, transistör radyo, bantlı teyp ve pikapla açtılar.

Sadakat duyguları duruma göre değişir, daha iyi kariyer imkanları ararlar, çoğu (teknolojik devrime denk geldiklerinden) teknolojiyi kerhen, zorunluluktan kullanmaya başladılar. (Abilerinin ablalarının aksine a-politik hale getirildiler ama yine de) Toplumsal sorunlara duyarlılar, iş motivasyonları yüksek, otoriteye saygılı ve kanaatkarlar.

Kadınlar iş gücüne katılmaya başladı. Daha (iyi yaşamak için, daha) az çocuk sahibi oldular.

(Özellikle gözlerini Özal'lı yıllarda açanlar) Paraya daha fazla odaklandılar ve bireycilik önem kazandı. Boşanma, HIV, uyuşturucu gibi kavramlarla tanıştılar.

Y Kuşağı (1980-1999 Arası Doğanlar)

En yaşlısı 32, en genci 13 yaşında. Sadakat duyguları az. Teknoloji hayatlarında pek çok şeyin simgesi.

Narsist, bireyci ve girişimciler. **Çalışmaktan hoşlanmıyor, eğlenceyi, kazanmayı çok seviyorlar.**

Beklentileri yüksek ama bedelini ödemek istemiyorlar. Hızlı tüketiyorlar.

Türkiye'de yağ kuyruklarını, benzin sıkıntısını yaşamadıkları için "her şey her zaman böyleydi ve böyle olacak" sanıyorlar.

Eş zamanlı olarak birkaç işi birden yapabilirler. Kitlesele olanı değil, kişiye özel olanı seviyorlar.

Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 25'i bu kuşaktan.

Çok önemli bir diğer faktör ise "akran onayı".

Sıra arkadaşının, mesai arkadaşının, internetteki oyun arkadaşının önermediği ve onaylamadığı bir ürün ile Y'nin buluşması çok zor.

Standart olanı sevmez, kendine özel olanı ve üstelik "hemen-şimdi" ister, öyle -cek, -cak'larla işi olmaz.

Y'nin dikkatini çekmek istiyorsanız, mesajınızı, markanızı, iletişimınızı sadeleştirmeniz gerekir.

Girişimcilik en önemli özelliklerindedir, özgüvenleri biraz abartılıdır.

Z Kuşağı (2000-2021 Arası Doğanlar)

"İnternet kuşağı" da denen bu ufaklıkların en büyüğü henüz 12 yaşında.

Bunlar tam teknoloji çağı çocukları.

Taşınabilen, hep yanlarında olan küçük aygıtları, bilgisayar, MP3 çalar, i-Pod'ları, cep telefonları, DVD oynatıcıları ayrılmaz parçaları.

Onlar, ev ödevi yapamadıklarında "elektrikler kesildi, ondan yapamadım" değil; "internet bağlantım kopuktu" diyen kuşak.

Yeni teknolojik olanaklarla **iletişim ve ulaşım kolaylıkları** ile hep bir aradalar.

Uzakta olsalar bile ufak cihazlarıyla her an sözel, hatta görsel iletişim kurarak, birbirlerine bağlanabiliyorlar.

Onlar, önceki kuşaklardan farklı olarak, '**network' gençleri**; çeşitli ağların üyeleri oluyorlar.

Uzaktan da ilişki kurabildikleri için, fiziksel olarak tek başlarına, yalnız yaşıyorlar ve yaşayacaklar.

Aynı anda birden fazla konuyla ilgilenebilme becerileri gelişiyor.

İnsanlık tarihinin, el, göz, kulak vb gibi motor beceri senkronizasyonu en yüksek nesli.

Ancak bu avantajlar, **dikkat ve konsantrasyon zorluklarıyla** dezavantaja da dönüşebiliyor.

Sorgusuz yaşayacaklar çünkü, iş yaşamına atıldıklarında karar vermelerini gerektiren her şey sistemler tarafından yapılıyor, yapay zeka tarafında karar veriliyor olacak.

Çok diplomalı, uzman ve buluşçu olacaklar.

Yaşamlarında otorite kavramının önemi kalmayacak. Tatminsiz, kararsız ve doğuştan tüketiciler.

- **Öfkeye ya da isteğe uymak**, her zaman için, **bir anlık çılgınlıktır**. Sevmek, kendinden gayri bir şeyi sevmek demektir. **Sevgi** ise öyle sanıldığı kadar az olan bir şey değildir; **hayatla beraber akıp gider**: her şey sevgidir; hayatın ise zaten her anı kahramanıdır. **Güç olan barıştır. Az bulunan akıldır**. Benim övgüsünü yapmak istediğim **tedbirdir**; çünkü **hiçbir delilikte, hiçbir tutkuda tedbir yoktur**. (*Alain, Söyleşiler II*)
- “Yaşamaya zaman ayırın, zira zaman bunun için yaratılmıştır. **Çalışmaya zaman ayırın, başarının bedeli budur**. Düşünmeye zaman ayırın, güçlü olmanın kaynağı budur. **Çevrenize nazik davranmaya zaman ayırın, mutluluğa giden yol budur**. Etrafınıza bakmaya zaman ayırın, günler bencilliğinize yetmeyecek kadar kısadır. Gülmeye zaman ayırın, ruhunuzun müziği budur. Çocuklarınızla oynamaya zaman ayırın, zevklerin en büyüğüdür. Terbiyeli olmaya zaman ayırın, insan olabilmenin sembolü budur.” (*Goethe*)
- “**Hayat bir aynadır, sen ona gülersen o da sana güler**.” Yaşam, yaptığımız davranışların aynasıdır, yaptıklarımızın aynada bir yansımasıdır. Daha fazla sevgi istediğin zaman daha çok sev! Daha fazla şevkat istediğinde, daha şevkatli ol! Saygı istiyorsan insanlara daha çok saygı duy. İnsanların sabırlı olmasını istiyorsan sen de daha sabırlı olmayı öğren.
- “**Yaşlanarak değil yaşayarak tecrübe kazanılır**. Zaman insanları değil armutları olgunlaştırır.” (*Peyami Safa*)
- “**Başkalarının hayatından ders alın**. İnsan bütün hataları yapacak kadar uzun yaşamıyor.” (*Tolstoy*)
- “**Bize kalmayacak dünya için, bize kalacak günahlar biriktiriyoruz**.” (*Malcom X*)
- “**Söylenen söz, atılan ok, kaçan fırsat, giden gençlik geri gelmez**.”
- “**Aldığımız nefesi bile geri veriyorsak; Demek ki hiçbir şey bizim değil..!**”
- “**Zaman**, bekleyenler için çok yavaş, korkanlar için çok hızlı, yas tutanlar için çok uzun, sevinenler için çok kısa, ama sevenler için sonsuzdur.”
- “Aslanla ceylan yan yana koşuyorsa orman yanıyor demektir!”
- “Derdü dünya olanın dünya kadar derdi olurmuş.”
- “**Dünya güzel olsaydı, doğarken ağlamazdık. Yaşarken temiz kalsaydık, ölünce yıkanmazdık**.”
- "Kısmet etmiş ise Mevlâ; El getirir, yel getirir, sel getirir... Kısmet etmez ise Mevlâ; El götürür, yel götürür, sel götürür..."

- **“Ayağımızın altında ezilen bir ottan, bir toprak zerresine kadar herşey konuşuyor. Çünkü hayat nizamı içindedir.** Başka türlü yaşanmaz. Sırrına eremediğimiz ve eremeyeceğimiz bir âlemin içindeyiz ki, sade hayat!.. **Ölümün, yokluğun nâm ve nişânı yok. Çünkü var olan her şey yaşıyor.** Müsaade ederseniz ben de yaşıyorum.” (Prof. Ali Nihat Tarlan)
- **En yaşlı çınar**
En derinden kanar, en soylu yanar. (Talât Sait Halman)
- **“Edepti yoğuran güzelliğimi**
Zekâtı üreten zenginliğimi” (Akif İnan)
- Sen hayatı sadece nefes almak sanırsın. Ve öylece yaşarsın. Bilmezsin ki **yaşamak günlerin büyüsunü kırmak ile kaimdir.** Yarı yanmış bir pervanenin şu güzel, ince cevabını hiçbir kitapta bulamazsın. Dedi ki: **“Çırpınıştır hayatı daha canlı yapan; çırpınıştır hayatı kanatlandıran.”** (İkbal)
- **Aldığımız nefesi bile geri veriyorsak, hiçbir şey bizim değildir.**
- Bir gün bir çömlekçiden bir testi satın aldım
Neler anlattı bana sustum hayrette kaldım
Dedi ben bir şah idim altın kadehim vardı
Bak şimdi sarhoşlara şarap testisi oldum... (Ömer Hayyam)
- Yeni yetmenin erdemi utanmadır; olgun adamın erdemi de adalettir; ihtiyarınki ise bilgeliktir. (Alain)

- **Gülümse** (Bahattin Karakoç)

Doğarken gülümse Acıyı tatmamış yüreğinle Bir siyah bir beyaz Gök ırgalansın >	Büyürken gülümse Çağlayanlar gibi Bir erguvan renginde bir yeşil Ufuklar çalkalansın
Severken gülümse Rıza diye, tiryak diye Bir pembe bir sarı Sevgin yarınlar dal-budak salsın	Daha çok gülümse pîrliğinde Süzülmüş oğul balı renginde Bengi-su tadında Taşlar topraklar sevdalansın
Hep ileriye bak gülümse Her zaman sevgiliyle birlikte ol Vuslat renginde Taş-toprak hülyâlara dalsın	Ölürken gülümse Tazele aşkını son nefesinde Birazcık gözyaşı bulunsun sesinde Gökyüzü hep ıslak mavi kalsın

- **Zaman aralığında** (Bahattin Karakoç)

Kiraz dallarına tırmanıp yerdim Dutu da öyle Yeşil cevizleri yolar oynardım Sadece benimdi, bir de kuşların Bütün bahçe >	Suyu yudumlayı yudumlayı içerdim Sütü de öyle Gökteki bulutları gözlerimle kovalardım Yıldızlar düşlerime girerdi Her gece
Baharda oğlakları, kuzuları severdim	Şimdi ne çocuğum, ne de deli kanlı

<p>Çayırdan otlayan atı da öyle Tepelere çıkar hayal kurardım Düşünüyorum da şu insan hayatı Bir çapraz bilmece</p>	<p>Çocuklar ne yapsalar kınıyorum Aklım takoz koyuyor yürüyen arabanın tekerine Gönlümse sık sık firar ediyor Eski bahçelere</p>
<p>Biraz yorgun, biraz dalgın Bakınıp duruyorum bir zaman aralığından Dikenler bata bata parmaklarım nasırlaşmış Kamaşa kamaşa imreniyorum Günüşiğimi kapışan serçelere</p>	<p>Şimdi kirazı sayıyla yiyorum Bir sofraya tabak içinde gelince Dutun tadını unuttum Plastik çiçekler süslüyor evimizi Gülün adını unuttum</p>
<p>Bir türkü kuşu yuva kurmuş dilime; “Cevizin yaprağı narin de narin İçim kan ağlıyor, dışımsa serin” Kâğıt-kalem almışım elime Aklım başımda muallim Gönlüm hâlâ eski çocuk</p>	

Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

- Batan bir diken bile olsa Müslüman'ın başına gelen her bir musibeti, Allah onun günahların kefareti kılar. (*Buhârî*)
- Allah'ım! Cimrilikten, tembellikten, **ömrün en rezil/düşkün zamanından**, kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım. (*Müslim*)
- Birinizin başına bir musibet/acı bir şey geldiği zaman, '**Biz Allah'a aidiz ve biz O'na döneceğiz.** Allah'ım! Başıma gelen musibetin/acının mükâfatını senden bekliyorum, bundan dolayı bana ecir ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir.' desin. (*Ebû Dâvûd, Müslim*)
- Mümin taze ekin gibidir. Olgunlaşınca kadar rüzgâr onu eğip büker; bazen yere yatırır, bazen de doğrultur (ama o kırılmaz)... (*Müslim*)
- Allah'ım! Kederden, üzüntüden, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borç yükünden ve halkın galeyana gelerek taşkınlığından sana sığınırım. (*Nesâî*)
- **Allah'ım, bize dünyada iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından kuru.** (*Müslim*)
- **Âdemoğlu büyürken beraberinde şu iki şey de büyür: Mal sevgisi ve uzun ömür (dileği).** (*Buhârî*)
- Rızkının çoğalmasını ve ömrünün uzamasını isteyen, anne ve babasına ihsan ve ikramda bulunsun ve akrabalarını ziyâret etsin. (*Ahmed b. Hanbel*)
- **Beş şey gelmeden önce beş şeyin değerini bil. İhtiyarlığından önce gençliğinin, hastalığından önce sağlığının, fakirliğinden önce zenginliğinin, meşguliyetinden önce boş vaktinin ve ölümünden önce hayatının.**

Kur'ân-ı Kerîm'den âyetler:

45. Sabrederek ve namaz kılarak (Allah'tan) yardım dileyin. Şüphesiz namaz, Allah'a derinden saygı duyanlardan başkasına ağır gelir.

216. Savaş, hoşunuza gitmediği hâlde, size farz kılındı. **Olur ki, bir şey sizin için hayırlı iken, siz onu hoş görmezsiniz. Yine olur ki, bir şey sizin için kötü iken, siz onu seversiniz.** Allah bilir, siz bilmezsiniz.

286. Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. **Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararındır.** (Şöyle diyerek dua ediniz): “Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.” (*Bakara, 2/45, 216, 286*)

Peygamber, arkanızdan sizi çağırırken siz durmadan dağa yukarı kaçıyor, hiç kimseye dönüp bakmıyordunuz. Bundan dolayı Allah, size keder üstüne keder verdi ki, (bu durumlara alışasınız ve

daha sonra) **elinizden gidene, ve başınıza gelene üzülmeysiniz.** Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır. (*Âl-i İmrân, 3/153*)

29. Derler ki: “Hayat ancak dünya hayatımızdır. Artık biz bir daha diriltilecek de değiliz.”

30. Rab’lerinin huzurunda durduruldukları vakit (hâllerini) bir görsen! (Allah) diyecek ki: “Nasıl, şu (dirilmek) gerçek değil miymiş?” Onlar, “Evet, Rabbimize andolsun ki, gerçekmiş” diyecekler. (Allah), “Öyleyse inkâr etmekte olduğunuzdan dolayı tadın azabı!” diyecek.

31. Allah’ın huzuruna çıkmayı yalanlayanlar gerçekten ziyana uğramıştır. Nihayet onlara ansızın o saat (kıyamet) gelip çatınca, bütün günahlarını sırtlarına yüklenerek, “Hayatta yaptığımız kusurlardan ötürü vay hâlimize!” diyecekler. Dikkat edin, yüklendikleri günah yükü ne kötüdür!

32. Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız? (*En’âm, 6/29-32*)

Sen af yolunu tut, iyiliği emret, cahillerden yüz çevir. (*A’râf, 7/199*)

Erkek veya kadın, kim mü’min olarak iyi iş işlerse, elbette ona hoş bir hayat yaşatacağız ve onların mükâfatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz. (*Nahl, 16/97*)

O, size hayat veren, sonra sizi öldürecek, daha sonra da diriltecek olandır. Şüphesiz, insan çok nankördür. (*Hac, 22/66*)

37. “Hayat, bu dünya hayatından ibarettir. Ölürüz ve yaşarız. Biz tekrar diriltilecek değiliz.”

39. O peygamber, “Ey Rabbim! Yalanlamalarına karşı bana yardım et!” dedi. (*Mü’minûn, 23/37, 39*)

Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi! (*Ankebût, 29/64*)

24. Dediler ki: “Dünya hayatımızdan başka hayat yoktur. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zaman yok eder.” Bu hususta onların bir bilgisi yoktur. Onlar sadece zanda bulunuyorlar.

26. De ki: “Allah sizi yaşatıyor. Sonra sizi öldürecek, sonra da kendisinde şüphe olmayan Kıyamet gününde sizi bir araya getirecek, ama insanların çoğu bilmezler.” (*Câsiye, 45/24, 26*)

Öldükten sonra diriliş ve ebedî hayata inanmayanlar bu kısa dünya hayatında “yaşayan ölü”dür. Âyette “yaşarız ve ölürüz” şeklinde değil, “**Ölürüz ve yaşarız**” ifadesi yer alıyor. Bu yüzden Necip Fazıl Kısakürek şöyle sesleniyor:

“Geldi ölümlü yalan, gitti ölümsüz gerçek:

Siz, hayat süren leşler, sizi kim diriltecek?”